

# Зміст

---

## СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА

**Верстяк Андрій, Верстяк Оксана**

СТАЛИЙ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПІСЛЯВОЄННИЙ  
РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ТА  
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ 10

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.01>

**Смачило Валентина, Калінський Євген**

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В  
ЕЛЕКТРОННІЙ КОМЕРЦІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА  
ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ 22

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.02>

**Бозуленко Олена, Чаплінський Юрій**

РОЛЬ ТОРГІВЛІ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ  
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ  
ЕКОНОМІКИ 36

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.03>

## УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

**Корольок Юрій, Вдовічена Ольга**

ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ  
ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ РИЗИКІВ І  
КРИЗОВИХ ЯВИЩ 51

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.04>

**Кубіцький Сергій, Урсакий Юлія**

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЛІДЕРСТВІ ПРИ  
УПРАВЛІННІ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ 66

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.05>

УДК 330.366:339.1

JEL Classification F10, F20, D81, O10

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-4.96.03>

**Олена Бозуленко**, к.е.н., доцент,  
<https://orcid.org/0000-0002-1825-4936>

**Юрій Чаплінський**, к.е.н., доцент,  
<https://orcid.org/0000-0002-1912-4447>

Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,  
м. Чернівці

## **РОЛЬ ТОРГІВЛІ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ**

### *Анотація*

**Актуальність. Постановка проблеми.** Саміт ООН зі сталого розвитку у 2015 році визначив 17 глобальних Цілей сталого розвитку (ЦСР) та 169 завдань для їх досягнення, серед яких основними є подолання бідності, забезпечення економічного зростання та продовольча безпека. Реалізація завдань вимагає модернізації промисловості, посилення торговельної активності, інновацій та ефективного управління ресурсами. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю оцінки ролі торгівлі у досягненні Цілей сталого розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення.

**Мета дослідження** – аналіз ролі торгівлі у досягненні Цілей сталого розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення. **Методологія.** У процесі проведення дослідження використані загальнонаукові методи, а саме: аналіз, систематизацію та узагальнення.

**Результати.** Торгівля відіграє вирішальну роль у досягненні Цілей сталого розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення України. Вона сприяє інтеграції до глобальних ринків, залученню інвестицій, соціальній стабільності й екологічній збалансованості. Відновлення торговельної діяльності є стратегічним напрямом для подолання економічних наслідків війни та досягнення ЦСР. Україна володіє значними можливостями для входження до європейських економічних структур, підвищуючи конкурентоспроможність, інвестуючи в інновації та застосовуючи екологічні підходи. Підтримка і розвиток торгівлі є важливою умовою для економічного відновлення, зменшення соціальної нерівності, забезпечення продовольчої безпеки й сталого розвитку країни.

**Практичне значення.** Результати дослідження можуть слугувати основою для розробки ефективних стратегій підтримки й відновлення торговельної

діяльності в Україні в умовах війни та після закінчення бойових дій. **Перспективою подальших досліджень** є аналіз впливу євроінтеграційних процесів на рівень торговельної конкурентоспроможності України з урахуванням Цілей сталого розвитку.

*Ключові слова:* Цілі сталого розвитку (ЦСР), економічне зростання, соціальна інтеграція, екологічна безпека, продовольча безпека, інфраструктурне відновлення, інноваційні технології.

*Кількість джерел: 11, кількість таблиць: 1.*

**Olena Bozulenko**, Candidate of Economic Sciences,  
Associate Professor,  
<https://orcid.org/0000-0002-1825-4936>

**Yurii Chaplinskyi**, Candidate of Economic Sciences,  
Associate Professor,  
<https://orcid.org/0000-0002-1912-4447>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

## **THE ROLE OF TRADE IN ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS DURING WARTIME AND POST-WAR ECONOMIC RECOVERY**

### *Summary*

The UN Sustainable Development Summit in 2015 defined 17 Sustainable Development Goals (SDGs) and 169 targets for their achievement, among which key priorities include poverty eradication, economic growth, and food security. Achieving these goals requires the modernization of industry, strengthening trade activity, innovation, and effective resource management. The relevance of this study is determined by the need to evaluate the implementation of SDGs under conditions of war, their impact on economic recovery, and the formation of a resilient society.

Research Objective – to analyze the role of trade in achieving the Sustainable Development Goals under conditions of war and post-war recovery. To this end, methods of analysis, systematization, and generalization were applied.

Trade is a key factor in achieving the SDGs under the conditions of war and post-war recovery in Ukraine, facilitating integration into global markets, attracting investments, social stability, and ecological balance. The recovery of trade activity is a strategic step to minimize the economic consequences of the war and promote the SDGs. Ukraine has significant potential to integrate into European economic structures by enhancing competitiveness, investing in innovation, and implementing ecological approaches. Supporting trade is essential for economic recovery, reducing social inequality, and ensuring food security.

Research Findings can serve as a foundation for developing strategies to support and restore trade activity. Perspectives for Further Research: to analyze the impact of European integration processes on Ukraine's trade competitiveness in the context of the SDGs.

**Keywords:** Sustainable Development Goals (SDGs), Economic Growth,, Social Integration, Environmental Security, Food Security, Infrastructure Recovery, Innovative Technologies.

*Number of sources: 11, number of tables: 1.*

**Постановка проблеми.** Саміт ООН зі сталого розвитку під гаслом «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», що відбувся у вересні 2015 року, визначив 17 глобальних Цілей сталого розвитку (ЦСР) та 169 завдань для їх досягнення. Серед них пріоритетними залишаються подолання бідності й голоду, забезпечення збалансованого економічного зростання, створення продуктивних робочих місць і досягнення продовольчої безпеки.

Для адаптації глобальних Цілей сталого розвитку до національних умов Міністерство економічного розвитку і торгівлі України у 2017 році розробило систему національних ЦСР, яка враховує особливості економічного розвитку, соціальної структури й екологічних викликів країни. У процесі формування цієї системи було застосовано принцип «нікого не залишати осторонь», що відображає прагнення забезпечити рівний доступ усіх соціальних груп до можливостей розвитку.

На основі інформаційних, статистичних і аналітичних даних було визначено 86 завдань, адаптованих до національних пріоритетів, а також розроблено 172 показники для моніторингу прогресу їх досягнення [1], реалізація яких потребує не лише сталого економічного зростання, але й динамічного розвитку базових галузей промисловості, модернізації сільського господарства, підвищення рівня торгівлі, впровадження інноваційних технологій, а також ефективного управління природними ресурсами.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації та численними викликами, з якими зіткнулася

Україна, виникла об'єктивна необхідність перегляду та актуалізації завдань і показників, визначених у ЦСР. Так, у 2024 році розпорядженням Кабінету Міністрів України були затверджені завдання щодо досягнення Цілей сталого розвитку на період до 2030 року та індикатори їх реалізації [2]. В умовах війни та післявоєнного відновлення України досягнення ЦСР набуває нового значення, адже вони стають основою для побудови стійкого суспільства й економіки. Адаптуючи ці цілі до реалій країни, уряд визначає першочерговими завданнями: відновлення критичної інфраструктури, відбудову промисловості та сільського господарства, створення умов для повернення і реінтеграції населення, а також розширення міжнародної торгівлі та інвестицій.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання сталого розвитку торгівлі та ринку є предметом численних наукових досліджень, серед яких особливу значущість становлять роботи сучасних учених.

Як вказує Коптева Г. М., розвиток торгівлі є важливим інструментом для ефективного функціонування системи відтворення, стимулюючи розвиток товарно-грошових відносин. Торгівля виступає соціальним механізмом для зниження рівня безробіття та соціальної напруги, а також є ключовим фактором для задоволення споживчих потреб як населення, так і бізнесу [3].

Школенко О. Б. та ін. зазначають, що в останні десятиліття торгівля сприяла економічному зростанню та забезпеченню населення широким вибором товарів і послуг. Враховуючи її роль у досягненні Цілей сталого розвитку, поставлені конкретні завдання, які підкреслюють, що торгівля не є самоціллю. Торгівля та торгова політика мають бути каталізатором соціально-економічного та екологічно стійкого розвитку, сприяючи створенню економіки, орієнтованої на інтереси людей [4].

У 1987 р. у звіті Міжнародної комісії з навколишнього середовища і розвитку «Наше спільне майбутнє» Брундланд Г. Х.

було введено термін «сталий розвиток». Це поняття визначено як розвиток, який задовольняє потреби сучасного покоління, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Такий підхід передбачає, що використання ресурсів, інвестиції, технічний прогрес й інституційні зміни мають відповідати вимогам як теперішнього часу, так і майбутнього [5].

Науковці Ніколайчук О. та Лавроненко Г. зазначають, що сталий розвиток торгівлі є важливим інструментом досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема для соціальної інтеграції, що є однією з основ сталого розвитку разом з економікою та довкіллям [6].

Лаврененко Г. Г. запропонував застосування принципів сталого розвитку у сфері торгівлі. Зокрема, було визначено сутність та напрями реалізації таких принципів, як екологізація, екоресурсоемність, ентропійний ресурсопотік, сталий характер споживання та коеволюція [7].

Верстяк А. та Верстяк О. досліджують значення концепції «зеленої» економіки, що взаємодіє з ідеями сталого розвитку. Вони підкреслюють, що досягнення сталого розвитку повинно базуватись на економіці, орієнтованій на впровадження «зелених» технологій. Розбудова «зеленої» економіки, заснованої на принципах стратегії «зеленого» зростання, має стати важливим елементом економічної політики стосовно сталого розвитку [8].

Торгівля є одним з основних механізмів поширення «зелених» технологій, екологічно чистих товарів і послуг. Розвиток «зеленої» економіки, що базується на принципах стратегії «зеленого» зростання, має стати стратегічно важливим напрямом торговельної політики, забезпечуючи глобальний перехід до сталих моделей споживання й виробництва.

Отже, питання досягнення Цілей сталого розвитку привертає дедалі більше уваги в наукових дослідженнях, акцентуючи на торгівлі як важливому інструменті їх реалізації. Торгівля сприяє інтеграції економік у глобальні ринки,

відкриваючи шляхи до передових технологій, інновацій, екологічно чистих товарів і послуг, а також створює умови для економічного зростання, генерує додаткові можливості для зайнятості, знижує рівень бідності, підвищує добробут населення.

**Формулювання цілей статті й аргументування актуальності поставленого завдання.** Актуальність дослідження визначається критичними викликами, з якими стикається країна в умовах війни та післявоєнного відновлення. Збройні конфлікти часто призводять до значних економічних втрат, руйнування інфраструктури та збільшення соціальної напруги. За таких обставин торгівля набуває особливої важливості як інструмент економічного відновлення та стабілізації. З одного боку, торгівля може бути потужним драйвером для залучення інвестицій, відновлення виробничих ланцюгів, а також для надання доступу до необхідних товарів і послуг. З іншого – в умовах післявоєнного періоду важливо дотримуватись принципів сталого розвитку, що дозволяють не тільки відновити економіку, але й забезпечити її стійкість та екологічну безпеку в довгостроковій перспективі.

Метою статті є дослідження ролі торгівлі у досягненні Цілей сталого розвитку в умовах війни та відновлення післявоєнної економіки. Особлива увага приділяється аналізу основних факторів впливу торгівлі на економічне, соціальне та екологічне відродження країни, яка знаходитиметься на стадії відновлення після збройного конфлікту, для досягнення сталого економічного зростання, реконструкції інфраструктури, гарантування продовольчої безпеки та зменшення соціальної напруги.

**Виклад основного матеріалу.** У процесі реалізації Цілей сталого розвитку значна роль відводиться торгівлі, оскільки саме вона створює умови для доступу країн до нових ринків і привернення інвестицій. Це, своєю чергою, сприяє стимулюванню економічного зростання, підвищенню рівня добробуту населення та підтримці сталого розвитку. Торгівля виступає важливим інструментом інтеграції національних

економік у міжнародні економічні процеси, підтримуючи інноваційний розвиток, диверсифікацію економічної діяльності та розширення можливостей для розв'язання соціально-економічних проблем.

Війна стала суттєвим викликом для української економіки, значно вплинувши на функціонування торгівлі. Згідно з даними Асоціації ритейлерів України, збитки в галузі перевищили 50 мільярдів гривень. До прямих втрат, спричинених бойовими діями, додалися наслідки міграційних процесів та зниження купівельної спроможності населення. Попри складні обставини, бізнес не припинив свою діяльність, виконуючи важливу гуманітарну функцію, а саме: забезпечення населення продуктами харчування, одягом, ліками та засобами гігієни. Провідні торговельні мережі, навіть у складних умовах, продовжували здійснювати інвестування в економіку країни та відкривати нові торговельні точки в регіонах, де це було найважливіше.

Аналіз фінансових результатів та рентабельності підприємств за видами діяльності свідчить, що у 2022 році найбільш ефективними виявились підприємства агропромислового комплексу, торгівлі, телекомунікацій, охорони здоров'я та фінансового сектору. Це відбулось, незважаючи на негативний вплив війни на економічну кон'юнктуру. Насамперед підприємства у сфері торгівлі продемонстрували значну фінансову активність, отримавши чистий прибуток у розмірі 24,2 млрд грн. При цьому 70% учасників галузі продовжували залишатися прибутковими зі загальним доходом у 136,7 млрд грн.

Головними чинниками, що сприяли стабільності та виживанню цього сектора в умовах війни, стали високий рівень мобільності підприємств, зокрема їх фізичне переміщення до більш безпечних регіонів, а також гнучкість і здатність швидко адаптуватися до змінених умов споживчого попиту [9].

Згідно з офіційними даними Державної служби статистики України, підприємства торгівлі займають найбільшу частку серед зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності. У 2021 році обсяг товарообороту роздрібної торгівлі становив 8850,8 млрд грн. Однак у 2022 році цей показник зменшився майже на 2 млрд грн, що підтверджує негативний вплив кризових умов, обумовлених воєнними діями, на економічну активність у сфері торгівлі. Роздрібна торгівля продовжує відігравати вирішальну роль у загальному обсязі торговельної діяльності України. Станом на кінець 2023 року в країні було зареєстровано 18134 підприємства роздрібної торгівлі, що на 4,2% більше порівняно з 2022 роком, коли їх кількість становила 17408. Загальний обсяг обороту роздрібної торгівлі в період з 2022 по 2023 рік зріс на 15,4%, досягнувши 1,8 трлн грн. Ці показники свідчать про поетапний процес відновлення та адаптації галузі до новітніх викликів, що виникають у сучасних економічних умовах [10].

Продовжуючи активно функціонувати в умовах війни, торгівля здійснює прямий вплив на досягнення сталого розвитку, забезпечуючи економічне зростання, підтримку соціальної стабільності та екологічної збалансованості.

Роль торгівлі у досягненні Цілей сталого розвитку є визначальною в умовах глобальних викликів, таких як зміна клімату, соціальна нерівність, проблеми голоду та бідності. Як провідна галузь економіки, торгівля значно впливає на досягнення сталого економічного зростання, підвищення доступності продовольчих ресурсів, покращення рівня життя населення та підтримання екологічної рівноваги. Реалізація завдань торгівлі в цьому напрямі передбачає розробку та впровадження дієвих механізмів, що інтегрують економічні, соціальні та екологічні складові сталого розвитку.

У Європейському Союзі (ЄС) приділяється велика увага інтеграції Цілей сталого розвитку у виробничі, торговельні та споживчі процеси. Згідно з нормами європейського законодавства, всі політичні заходи ЄС, включаючи

торговельну політику, спрямовані на підтримку та ефективну реалізацію принципів сталого розвитку з метою забезпечення економічної, соціальної та екологічної стійкості регіону.

Головною метою торговельної політики ЄС є досягнення збалансованого поєднання економічного зростання, соціальної справедливості, а також дотримання високих стандартів у сфері праці та екологічності. Торговельна політика ЄС спрямована на використання інструментів міжнародної торгівлі та інвестицій як основних механізмів для просування Цілей сталого розвитку на глобальному рівні.

Для України інтеграція у європейські торговельні та економічні структури відкриває перспективи впровадження цих принципів, сприяючи сталому розвитку та вдосконаленню національних виробничих і торговельних процесів відповідно до високих стандартів ЄС.

Важливість торгівлі для національної економіки вимагає визначення стратегічних пріоритетів, які підтримуватимуть її сталий розвиток як під час кризи, так і в процесі післявоєнного відродження. Це передбачає розробку ефективних механізмів адаптації до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, інтеграцію принципів сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної торговельної галузі.

Основними факторами, що визначають функціонування підприємств у сфері торгівлі та підтримують досягнення Цілей сталого розвитку, є [4]:

- якість, незворотність і спрямованість змін, що реалізуються у процесі досягнення цілей сталого розвитку;
- кооперація усіх видів потенціалів підприємств торгівлі з формуванням нового співвідношення факторів і джерел сталого розвитку, а також визначення цілей і пріоритетів для створення вектора нового трансформаційного потенціалу, зокрема через фінансовий капітал;
- наявність процесу виникнення і подолання розбіжностей як основного рушія сталого розвитку;

– ускладнення напрямів діяльності підприємств торгівлі та розширення їх внутрішньої різноманітності в умовах успішного розвитку;

– випадковість, невизначеність і нелінійність розвитку зумовлюють виникнення тимчасових нестійких станів через відкритість та неврівноваженість підприємств торгівлі.

Торгівля була і залишається дієвим інструментом для досягнення багатьох ЦСР. У таблиці 1 відповідно до Цілей сталого розвитку викладено роль та значення торгівлі в забезпеченні цих цілей в умовах війни та післявоєнного економічного відродження.

Слід також підкреслити важливу роль торгівлі у досягненні інших ЦСР.

Ціль 6 «Чиста вода та належні санітарні умови». Торгівля сприяє забезпеченню доступу до чистої води й санітарних послуг, постачаючи системи очищення, санітарне обладнання та впроваджуючи інфраструктурні рішення. Міжнародні платформи торгівлі залучають іноземні інвестиції, поширюють інновації та надають доступ до гуманітарної допомоги у критичних ситуаціях.

Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання». Інклюзивне економічне зростання через торгівлю посилює здатність країни генерувати дохід, що є необхідною умовою для сталого розвитку. Ініціатива СОТ «Допомога торгівлі» може значно посилити внутрішні зусилля зі створення торговельного потенціалу, а ЦСР 8 передбачає конкретні заходи для підтримки країн у рамках цієї ініціативи.

Ціль 12 «Відповідальне споживання». Відповідальне споживання спрямовує зусилля на зменшення відходів, ефективне використання ресурсів і підтримку сталого виробництва. Дієві торговельні ланцюги надають доступ до екологічно чистих товарів і ресурсів, сприяючи впровадженню принципів економіки. Торгівля також підтримує розвиток прозорих стандартів споживання, стимулює відповідальну поведінку споживачів і популяризацію продуктів, які мінімізують вплив на навколишнє середовище.

Таблиця 1

**Роль торгівлі в цілях сталого розвитку**

| № цілі | Ціль               | В умовах війни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Післявоєнного відродження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------|--------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1      | Подолання бідності | Торгівля створює робочі місця, забезпечує доступ до необхідних товарів і послуг, підтримує економічну стабільність та залучає іноземні інвестиції. Вона сприяє відновленню економічного потенціалу, забезпеченню стійких доходів та підтримці соціально вразливих груп, зокрема тимчасово переміщених осіб, надаючи їм можливості для працевлаштування.                                                                    | Торгівля є важливим механізмом відновлення інфраструктури, залучення іноземних інвестицій та підвищення соціально-економічної стійкості в умовах постконфліктного відновлення. Через обмін ресурсами й технологіями вона сприяє відтворенню виробничих потужностей, створює робочі місця, забезпечуючи стабільний дохід для населення і доступ до необхідних товарів і послуг у перші роки після закінчення війни. Це, своєю чергою, сприяє поступовій нормалізації цін і стабільному функціонуванню економіки.                         |
| 2      | Подолання голоду   | Торгівля забезпечує продовольчу безпеку та сприяє подоланню голоду в умовах війни, надаючи доступ до необхідних товарів. Це передбачає відновлення логістичних ланцюгів, залучення гуманітарної допомоги через міжнародні та волонтерські канали, а також активну співпрацю з громадськими та благодійними організаціями для підтримки військовослужбовців, переселенців та соціально вразливих категорій населення.       | Торгівля є одним з основних інструментів відновлення економіки після війни, особливо у подоланні продовольчої кризи. Ефективний обмін ресурсами та відновлення торговельних ланцюгів забезпечують доступ до продуктів харчування, стабільність соціально-економічної ситуації та підтримку аграрного сектора через інтеграцію до міжнародних ринків і залучення інвестицій. Крім того, торгівля сприяє співпраці з іноземними партнерами, що є важливим чинником відновлення інфраструктури та соціальних систем у післявоєнний період. |
| 3      | Міцне здоров'я     | Торгівля відіграє вирішальну роль у забезпеченні медичної безпеки в умовах війни, функціонуючи як ефективний механізм постачання ліків, медичного обладнання та гуманітарної допомоги до найбільш уразливих регіонів. Торгівля сприяє стабільному постачанню продуктів харчування, відновленню функціонування торговельних ланцюгів та забезпеченню доступу до якісного харчування, що підтримує населення в умовах кризи. | Торгівля забезпечує доступ до медичних товарів, послуг та збалансованого харчування в період післявоєнного відновлення, виступаючи важливим інструментом підтримки здоров'я населення. Завдяки розвитку торговельної діяльності створюються стійкі канали постачання, необхідні для задоволення базових потреб населення та відновлення соціального добробуту та покращенню рівня здоров'я нації.                                                                                                                                       |

## СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА

|    |                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5  | Ген-дерна рівність                       | Торгівля забезпечує рівний доступ до економічних можливостей та сприяє підтримці жінок, які є однією з найбільш уразливих груп в умовах війни. Значна увага приділяється стимулюванню підприємницької активності серед жінок, які в період війни виступають ініціаторами багатьох нових бізнес-ініціатив. Зокрема, за даними досліджень, 59,8% новостворених фізичних осіб-підприємців (ФОП) протягом воєнного періоду належать жінкам.                                                                                                                                                                                                      | Торгівля створює рівні економічні можливості для жінок, підтримує розвиток жіночого підприємництва та сприяє реалізації економічних прав. Ініціативи, такі як «Допомога в цілях розвитку торгівлі», що здійснюються під егідою COT, сприяють формуванню національного торгового потенціалу та інтеграції жінок у глобальні економічні процеси. Це дозволяє формувати інклюзивну торговельну систему, що забезпечує розширення можливостей участі жінок у світовій торгівлі та отримання відповідних економічних вигод.                                                                                          |
| 9  | Інновації й інфраструктура               | Інноваційна діяльність в умовах війни охоплює наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні заходи, що орієнтовані на створення новітніх інноваційних рішень. Наприклад, функціонування безкоштовного сервісу Є-Товар – каталогу пропозицій від вітчизняних постачальників, сприяє мінімізації дефіциту товарів та оптимізації логістичних ланцюгів. Маркетплейс SHOPPING.UA надає безплатну підтримку понад 300 національним виробникам. Створення нових розподільчих центрів замість зруйнованих, а також відкриття торговельних точок у більш безпечних регіонах Заходу України, стали хабами для вимушених переселенців. | Інтеграція торгівлі в національні та галузеві стратегії, формування чіткої торгової політики та ефективна інституційна координація є основою відновлення економіки України. Ефективні торговельні зв'язки забезпечують доступ до сучасних технологій, ресурсів та фінансової підтримки, сприяючи модернізації інфраструктури та залученню іноземних інвестицій. Інновації, такі як генеративний штучний інтелект (GenAI), розрахунки в криптовалюти, зростання e-commerce та автоматизація магазинів і складів, підвищують ефективність глобальних ланцюжків поставок і сприяють стабільному розвитку торгівлі. |
| 17 | Партнерство в інтересах сталого розвитку | Ефективні торговельні зв'язки сприяють обміну ресурсами, технологіями та знаннями, що дозволяє ефективніше адаптуватися до викликів війни, створювати умови для стабільного відновлення та забезпечувати довгострокову економічну стійкість.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Торгівля є важливим інструментом для зміцнення міжнародних партнерств та сприяння сталому розвитку в період післявоєнного відновлення. Ефективні торговельні зв'язки створюють можливості для співпраці з міжнародними партнерами, обміну ресурсами, інвестиціями та технологіями, що забезпечують основу для відновлення економіки, соціальної стабільності та сталого розвитку країни.                                                                                                                                                                                                                        |

Отже, ефективні механізми торгівлі відіграють провідну роль у залученні ресурсів, технологій та інвестицій, формуючи умови для забезпечення сталого економічного зростання, соціальної стабільності та покращення якості життя. Торгівля надає доступ до необхідних товарів і послуг, підтримує реалізацію інфраструктурних проєктів, спрямовує гуманітарну допомогу та допомагає впровадженню інновацій, орієнтованих на подолання глобальних екологічних і соціальних викликів.

**Висновки.** Торгівля відіграє важливу роль у досягненні Цілей сталого розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення економіки України. Торгівля виступає важливим інструментом інтеграції в глобальні ринки, привернення інвестицій, а також забезпечення можливостей для доступу до ресурсів та інновацій. Вона сприяє не лише економічному зростанню, а й соціальній стабільності та екологічній збалансованості, що підтверджує її багатогранну роль у сучасному економічному середовищі.

Війна в Україні призвела до серйозних викликів для торгівлі, зокрема до руйнування інфраструктури, зниження купівельної спроможності та наслідків міграційних процесів. Однак галузь продовжувала функціонувати навіть в таких складних умовах, демонструючи гнучкість, адаптивність та надаючи гуманітарну підтримку населенню.

Результати дослідження свідчать, що відновлення торговельної діяльності виступає стратегічним напрямом у подоланні економічних наслідків війни та реалізації Цілей сталого розвитку.

Україна демонструє значний потенціал для інтеграції до європейських торговельних та економічних структур, що створює умови для впровадження передового досвіду Європейського Союзу у сфері сталого розвитку. Для реалізації цього необхідно розробити та впровадити ефективні адаптаційні стратегії, які спрямовані на підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Крім того, важливо впровадити інтеграцію інноваційних та екологічно відповідальних підходів до організації

торговельної діяльності з метою досягнення довгострокової економічної стабільності та сталого розвитку.

Таким чином, торгівля є не лише інструментом відновлення, а й важливим механізмом посилення стійкості, зменшення соціальної нерівності, підвищення доступу до продовольчої безпеки та ефективного управління природними ресурсами. Підтримка торгівлі, як стратегічного напрямку, є необхідною умовою для досягнення Цілей сталого розвитку України в період післявоєнного відновлення.

Майбутні наукові дослідження будуть спрямовані на комплексний аналіз впливу євроінтеграційних процесів на рівень торговельної конкурентоспроможності України з урахуванням цілей сталого розвитку.

### Список використаних джерел:

1. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». URL: <http://bit.ly/2fnRCch>.
2. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-zabezpechennia-dosiahnennia-tsilei-staloho-rozvytku-v-ukraini-i291124-1190>.
3. Коптєва Г. М. Сучасний стан та тенденції розвитку підприємств роздрібної торгівлі. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 6 (17). С. 140-143. URL: [http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/6\\_17\\_ukr/29.pdf](http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/29.pdf).
4. Школенко О. Б., Терещенко Е. Ю., Стояненко І. В. Роль торгівлі в забезпеченні реалізації цілей сталого розвитку. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління*. 2023. Вип. 8.
5. Брундланд Г. Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку. Оксфорд : Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987. 125 с.
6. Ніколайчук О., Лавроненко Г. Сталий розвиток торгівлі: теоретичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 6. С. 358-362.
7. Лавроненко Г. Г. Сутність та принципи сталого розвитку сфери торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. С. 140-143. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4399/4329>.
8. Верстяк А. В., Верстяк О. М. Концепції сталого розвитку та еколого-економічного зростання у контексті міжнародних екологічних ініціатив. *Причорноморські студії*. 2021. Вип. 71. С. 7-15.
9. Які галузі стали найприбутковішими минулого воєнного року: офіційна статистика. URL: <https://mind.ua/publications/20263181-yaki-galuzi-stali-najpributkovishimi-minulogo-voennogo-roku-oficijna-statistika>.
10. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).
11. Ковбатьок Г. О. Роль міжнародної торгівлі в досягненні цілей сталого розвитку. *Економіка і управління*. 2021. Вип. 50. С. 115-121.

## References:

1. National Report «Sustainable Development Goals: Ukraine». Available at: <http://bit.ly/2fnRCch> (in Ukr.).
2. Certain Issues of Ensuring the Achievement of Sustainable Development Goals in Ukraine (2024). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-zabezpechennia-dosiahnennia-tsilei-staloho-rozvytku-v-ukraini-i291124-1190> (in Ukr.).
3. Kopteva, H.M. (2019). Current State and Development Trends of Retail Enterprises. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk [Pryazovskyi Economic Bulletin]*, vol. 6 (17), pp. 140-143. Available at: [http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/6\\_17\\_ukr/29.pdf](http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/29.pdf) (in Ukr.).
4. Shkolenko, O.B., Tereshchenko, E. Yu., Stoyanenko, I. V. (2023). The Role of Trade in Ensuring the Implementation of Sustainable Development Goals. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia [Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management]*, vol. 8 (in Ukr.).
5. Brundtland, G. (1987). *Nashe spilne maibutnie: Mizhnarodna komisiiia z navkolyshnoho seredovyscha i rozvytku [Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development]*. Oxford University (in Ukr.).
6. Nikolaychuk, O., Lavronenko, G. (2023). Sustainable Development of Trade: Theoretical Aspect. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu [Bulletin of Khmelnytskyi National University]*, no. 6, pp. 358-362 (in Ukr.).
7. Lavronenko, H.H. (2024). The Essence and Principles of Sustainable Development in the Trade Sector. *Ekonomika ta suspilstvo [Economics and Society]*, vol. 64, pp. 140-143. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4399/4329> (in Ukr.).
8. Verstyak, A.V., Verstyak, O.M. (2021). Concepts of Sustainable Development and Eco-Economic Growth in the Context of International Environmental Initiatives. *Prychornomorski studii. Naukovyi zhurnal [Black Sea Studies. Scientific Journal]*, vol. 71, pp. 7-15 (in Ukr.).
9. Which Sectors Were the Most Profitable in the Last War Year: Official Statistics. Available at: <https://mind.ua/publications/20263181-yaki-galuzi-stali-najpributkovishimi-minulogo-voennogo-roku-oficijna-statistika>. (in Ukr.).
10. State Statistics Service of Ukraine. Official Website. Available at: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) (in Ukr.).
11. Kovbatyuk, G.O. (2021). The Role of International Trade in Achieving Sustainable Development Goals. *Ekonomika i upravlinnia [Economics and Management]*, vol. 50, pp. 115-121 (in Ukr.).